ב"ה

לקוטי שיחות ח כ"ה תולדות ג

קיצור (מבוסס על סיכום הרב פלדמן)

בתחילת פרשתנו, הקב"ה אומר ליצחק שאסור לו לצאת מארץ ישראל, גם אם יש רעב בארץ. מבאר רש"י על פי המדרש שהטען לכך הוא מכיון שיצחק הוא עולה תמימה (ע"י מעשה העקדה) ואינו רשאי לצאת מהארץ כשם שאסור להוציא קרבן עולה מן העזרה שבמקדש.

והגם שיצחק לא נקרב על גבי המזבח, בכל זאת, אברהם ביקש שכל מה שעשה עם האיל "תחת בנו", שייחשב כאילו הקריב ממש את בנו כפשוטו על גבי המזבח.

ואכן, אמרו חז"ל ש"אפרו של יצחק כאילו צבור על גבי המזבח" ושהדבר נחשב לזכות עבורנו.

נשאלת השאלה: אם מחשיבים שאפרו של יצחק עדיין מונח על המזבח, אם כן צריך להיות תרומת הדשן והוצאת הדשן - להסיר את הדשן! מדוע משאירים אותו על גבי המזבח? (והנה ישנם ביאורים ע"פ נגלה אך מהו הביאור הפנימי?).

כמו כן יש להבין: הרי שלב האפר מורה שהקרבן כבר נקרב ונשרף ונגמר ריח הניחוח לקב"ה. והרי ע"פ דין, אפרו של דבר נחשב כמציאות אחרת מן הדבר הנשרף. ואם כן, "אפרו של יצחק" מורה דווקא שהקרבן נגמר! אם כן מהו הזכות התמידי שבזה?

ויובן בהקדים שישנם כמה אופנים שבהם הזכות דמצוה נמשכת: (א) שרק זכות המצוה נמשכת, אך סיבת הזכות הי בעבר. (ב) שעשיית המצוה הי בעבר אך פעולת המצוה נמשכת. (ג) העשי מתחדשת בכל רגע (דזהו הביאור בזה שדוקא מצות מילה פעלה ישוב הדעת בדוד, שהמילה פעלה שלא היה ערום מן המצות, כי מצות מילה מתחדשת בכל רגע - כביאור הרגוצובי).

וזהו ש"אפרו של יצחק צבור ע"ג המזבח", דהפירוש בזה הוא שפעולת ומעשה העקדה נמשכת כאלו עתה נעשה אפר.

והביאור בעבודת האדם: "אפר: קאי על הדברים הגשמיים שאינם נשרפים ועולים למעלה (כענינים רוחניים). ובזה גופא ישנם ב אופנים: תרומת הדשן - שנשאר ליד המזבח הוא העבודה ד"בכל דרכך דעהו", שלכן נשארים הדברים הגשמיים ליד המזבח. והוצאת הדשן - העבודה ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים", שמפני שהדברים הגשמיים הם "מעשיך" לכן מוציאים אותם לחוץ אך מ"מ הרי זה "במקום טהור".

והנה, דוקא כשהעבודה היא באופן דמסירת נפש - כבעקדת יצחק - אז הקדושה פועלת בכל האדם, גם על הגשמיות שלו - שהרי הוא מוסר גם את גופו.

וההוראה: הוצאת הדשן - ההיתר להתעסק בדברים גשמיים כפי שהם מחוץ למחנה, הוא רק עבור תועלת למערכה הבאה, שמחר יוכל להתפלל בטוב יותר. ולכן אומרים את פרשת העקדה בכל יום כדי לעורר את האדם להמסירות נפש דיצחק, שאז יבין שכשהוא בחוץ - אף על פי שהוא "במקום טהור" - אין זה מקומו, דמקומו האמיתי הוא כשכולו, גם הגשמיות שלו, "צבור על גבי המזבח".